

УДК 342.56:35+656.7

DOI <https://doi.org/10.32782/chern.v3.2023.11>**С. Р. Карпенко**докторант кафедри публічного та приватного права
Університету митної справи та фінансів
orcid.org/0009-0004-7736-2525**ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ СИСТЕМНИХ ЗАСАД АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ
ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВ УЧАСНИКІВ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА
В КОСМІЧНІЙ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ**

У статті проведений аналіз системних засад адміністративної відповідальності за порушення прав учасників державно-приватного партнерства в космічній галузі України. Наголошено, що установлення адміністративної відповідальності за скоєння адміністративних правопорушень в сфері державно-приватного партнерства в космічній галузі України є органічною складовою адміністративно-правового регулювання, оскільки від успішного розв'язання питання адміністративно-правової охорони прав учасників державно-приватного партнерства в космічній галузі України залежить не тільки ефективність виконання задач адміністративно-правового регулювання в даній сфері, але й також збереження і навіть певного примноження технологічного капіталу нашої країни, зростання рівня її авторитету на міжнародній арені, ступінь розвитку її цивілізованості, а у підсумку, і рівень демократичності вітчизняного суспільства. Встановлено, що адміністративна відповідальність за порушення вимог законодавчих актів в сфері державно-приватного партнерства в космічній галузі України включає, з одного боку, усі притаманні юридичній відповідальності головні ознаки: вона є правовим примусом з боку держави; вона виражена в законі та виявляється в застосуванні і реалізації санкцій норм права; вона має визначену підставу – наявність правопорушення; вона накладається в установленому законодавством процесуальному порядку; вона завжди пов'язана з обтяжливими наслідками морального, майнового, особистісного або іншого характеру для правопорушника. Зроблений наголос на тому, що адміністративній відповідальності за порушення вимог законодавства в сфері державно-приватного партнерства в космічній галузі України, притаманні власні особливості, що дозволяють відмежувати її від інших видів юридичної відповідальності: у переважній більшості випадків вона застосовується у позасудових процесуальних формах; адміністративна відповідальність застосовується стосовно осіб, що не знаходяться в службовій підпорядкованості того органу, який її застосовує; норми адміністративного права охороняють як безпосередньо адміністративні правовідносини, так і ті правовідносини, які регулюються іншими галузями права.

Ключові слова: адміністративна відповідальність, адміністративне правопорушення, адміністративно-правове регулювання, державно-приватне партнерство, космічна галузь, космічна діяльність, результати космічної діяльності, учасники.

Karpenko S. R. THEORETICAL ANALYSIS OF THE SYSTEM PRINCIPLES OF ADMINISTRATIVE LIABILITY FOR VIOLATIONS OF THE RIGHTS OF PARTICIPANTS OF A PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IN THE SPACE INDUSTRY OF UKRAINE

The article analyzes the system principles of administrative responsibility for violation of the rights of participants of public-private partnerships in the space industry of Ukraine. It is emphasized that the establishment of administrative responsibility for the commission of administrative offenses in the sphere of public-private partnership in the space industry of Ukraine is an organic component of administrative-legal regulation, since it depends on the successful resolution of the issue of administrative-legal protection of the rights of participants in the public-private partnership in the space industry of Ukraine not only the effectiveness of the implementation of the tasks of administrative and legal regulation in this area, but also the preservation and even a certain increase of the technological capital of our country, the growth of the level of its authority on the international arena, the degree of development of its civilization, and in the end, the level of democracy of the domestic society. It has been established that administrative responsibility for violating the requirements of legislative acts in the sphere of public-private partnership in the space industry of Ukraine includes, on the one hand, all the main features inherent in legal responsibility: it is legal coercion on the part of the state; it is expressed in the law and is manifested in the application and realization of sanctions of legal norms; it has a certain basis - the presence of an offense; it is imposed in the procedural order established by law; it is always associated with burdensome moral, property, personal or other consequences for the offender. Emphasis is placed on the fact that administrative responsibility for violating the requirements of legislation in the sphere of public-private partnership in the space industry of Ukraine has its own characteristics that allow it to be distinguished from other types of legal responsibility: in the vast majority of cases, it is applied in extrajudicial procedural forms; administrative responsibility is applied to persons who are not under the official authority of the body that applies it; norms of administrative law protect both directly administrative legal relations and those legal relations regulated by other branches of law.

Key words: administrative responsibility, administrative offense, administrative and legal regulation, public-private partnership, space industry, space activity, results of space activity, participants.

Постановка проблеми. Обов'язковим елементом процесу адміністративно-правового регулювання державно-приватного партнерства в космічній галузі України є введення адміні-

стративної відповідальності за скоєння відповідних адміністративних правопорушень і забезпечення виконання заходів такої відповідальності. Підставою для виокремлення адміністративної

відповідальності за порушення прав учасників державно-приватного партнерства в космічній галузі України виступають ті процеси, які постійно відбуваються в духовному та матеріальному житті будь-якого сучасного суспільства. Об'єктивна необхідність в подоланні на теперішньому етапі розвитку українського суспільства порушень прав учасників державно-приватного партнерства в космічній галузі України пояснюється насамперед завданням захисту законних прав та інтересів власників таких прав, а також забезпеченням належних умов для подальшого економічного розвитку України, додержання вимог законодавства про добросовісну конкуренцію в підприємницькій діяльності і стимулювання розвитку космічної діяльності. Адже для того, щоб космічна діяльність дійсно відіграла важливу роль в житті суспільства та гарантувала його подальший розвиток, потрібна надійна сучасна система правової охорони її результатів, у тому числі адміністративно-правова.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загальнотеоретичні аспекти проблеми адміністративної відповідальності достатньо глибоко досліджували у власних працях такі фахівці в галузі адміністративного права, як Д. Н. Бахрах, І. А. Галаган, А. С. Дугенець, Б. М. Лазарев, С. С. Студенікін, О. М. Якуба та інші. За останні роки проблеми адміністративної відповідальності активно вивчаються в роботах учених-юристів: І. Л. Зайцевої, В. Г. Корчового, Д. М. Лук'янца, Б. Л. Терещенка, О. Є. Філімонова та багато інших. Але сьогодні, в нормах чинного вітчизняного законодавства тлумачення терміну «адміністративна відповідальність» все ще відсутнє, а в науковій адміністративно-правовій теорії присутні достатньо різні авторські підходи до тлумачення поняття та функціонального змісту даної дефініції. Тому актуальність проблем, пов'язаних з вирішенням концептуальних питань адміністративної відповідальності за порушення прав учасників державно-приватного партнерства в космічній галузі не зменшується.

Метою даної статті є аналіз системних засад адміністративної відповідальності за порушення прав учасників державно-приватного партнерства в космічній галузі України, а також надання відповідних пропозицій стосовно напрямів удосконалення чинних нормативно-правових актів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Адміністративна відповідальність виступає багатогранним та складним явищем, що охоплює норми адміністративного права, адміністративно-правові відносини, норми, які включають адміністративні санкції, правопорушення з їх статистичними елементами (об'єктом, суб'єктом, об'єктивною стороною і суб'єктивною стороною), діяльність і результати діяльності органів право-

застосування та їх посадових осіб і ін. Пізнати та зрозуміти усі аспекти можна тільки за умови ретельного аналізу структури адміністративної відповідальності. Проте при цьому необхідно наголосити, що поняття адміністративної відповідальності, розуміння її змісту і обсягу й до сьогодні все ще залишаються одними з найбільш дискусійних проблем вітчизняної науки адміністративного права. Висока ж активність спорів стосовно вказаної юридичної категорії головним чином зумовлена, по-перше, широким застосуванням категорії «адміністративна відповідальність» в юридично-науковій, правозастосовній і загальноосвітній сферах та навіть на побутовому рівні [1, с. 203], а по-друге, подвійною позицією українського законодавця, який застосовує даний термін в багатьох нормативно-правових актах, проте в жодному з них не наводить його визначення. І навіть в чинному Кодексі України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), що містить Розділ II («Адміністративне правопорушення і адміністративна відповідальність»), в ст. 9 сформульовано визначення адміністративного правопорушення, а щодо адміністративної відповідальності справа обмежується лише вказівкою на те, що її мірою виступає адміністративне стягнення (ст. 23 «Мета адміністративного стягнення»).

Питанням адміністративної відповідальності, починаючи ще з шестидесятих років минулого століття, приділяється багато уваги. А вже в роботах, опублікованих ще в другій половині ХХ ст., були розглянуті загальні проблеми адміністративної відповідальності, її процесуально-правові аспекти, а також відповідні пропозиції щодо вдосконалення законодавства про адміністративні правопорушення, більша частина яких утворили необхідну теоретичну базу кодифікації законодавства про адміністративну відповідальність.

Сьогодні, в нормах чинного українського законодавства тлумачення терміну «адміністративна відповідальність» все ще відсутнє, а в науковій адміністративно-правовій теорії присутні достатньо різні авторські підходи до тлумачення поняття та функціонального змісту даної дефініції. Частина науковців характеризує адміністративну відповідальність через сукупність тих правовідносин, які виникають в результаті застосування уповноваженими органами держави особливих («адміністративних») санкцій до відповідних осіб – суб'єктів адміністративного проступку [2, с. 36]. У доктрині адміністративного права присутня також точка зору, відповідно з якою адміністративна відповідальність визнається встановленням повноваженими державними органами, шляхом застосування ними заходів адміністративного примусу, обмежень стосовно

осіб, що скоїли адміністративний проступок. Адміністративна відповідальність визначається також як примусове, з обов'язковим дотриманням установленної процедури, застосування правомочними суб'єктами до суб'єкта правопорушення заходів впливу, передбачених законом про адміністративну відповідальність [3, с. 172]. Адміністративна відповідальність сприймається також у якості виду відповідальності юридичної, що має власну специфічну форму державної реакції на факт вчинення адміністративного правопорушення та полягає в застосуванні уповноваженими органами публічної влади (та їх посадовими особами) адміністративного стягнення, передбаченого КУпАП та відповідним законодавством [4, с. 25]. Заслугує на увагу також сприйняття адміністративної відповідальності у якості механізму реалізації в адміністративному порядку санкції юридичної норми, яка має форму стягнення [5, с. 81]. Т. В. Коломієць визначає адміністративну відповідальність як вид відповідальності юридичної, тобто своєрідну форму негативної реакції з боку держави в особі уповноважених нею органів на відповідну групу протиправних діянь (адміністративних правопорушень), а особи, що скоїли вказані правопорушення, мають відповісти перед уповноваженим органом держави за власні незаконні дії та зазнати адміністративних стягнень у встановлених законодавством формах та порядку [6, с. 83]. На думку ж С. Т. Гончарук, під адміністративною відповідальністю варто сприймати застосування у встановленому законодавством порядку уповноваженими на це органами та службовими особами адміністративних стягнень (сформульованих в санкціях норм адміністративного права) до винних в скоєнні адміністративних проступків, що містять державний та громадський осуд, засудження їх протизаконного діяння, яке проявляється в негативних наслідках для них, має на меті їх покарання, виправлення та перевиховання [7, с. 19]. Є. В. Курінний наголошує, що під адміністративною відповідальністю в більшості випадків розуміють застосування частини адміністративно-примусових заходів, а саме - адміністративних стягнень [8, с. 44]. Існує також інша точка зору, з якою важко не погодитися. Як наголошує Ю. М. Нечипорук, «адміністративна відповідальність передбачає потенціал застосування заходів впливу також і до неповнолітніх (ст. 24-1 КУпАП) та адміністративно-дисциплінарних заходів для деяких категорій працівників (наприклад, затримка в присвоєнні чергового рангу державному службовцю, попередження про неповну службу відповідність) тощо» [9, с. 8].

Погоджуючись у цілому з вже наданими тлумаченнями дефініції «адміністративна відповідальність», вважаємо, що його визначення має поєд-

нувати в собі ті елементи, на які робиться наголос в указаних прикладах – це і вид суспільних правовідносин, і реакція на проступок, і застосування відповідних санкцій, і обов'язок зазнати обмежень в результаті застосування санкцій, і певний вияв примусового методу публічного управління. Лише в одному визначенні дуже важко охопити абсолютно усі елементи та ознаки, які притаманні адміністративній відповідальності. Слід також погодитися з тезою про те, що в процесі формулювання поняття адміністративної відповідальності його можна сформулювати тільки на базі різноманітності визначень [10, с. 51]. Проте всі зазначені визначення створюють суцільне поняття не через їх механічне об'єднання, а внаслідок синтезу, при якому кожне нове визначення має істотно розвивати та доповнювати конкретизувати попереднє. Поняття адміністративної відповідальності має синтезувати два головних визначення: перше – характеризує адміністративну відповідальність як категорію об'єктивну, що відображає державну реакцію на факт вчинення адміністративного правопорушення, а друге – як суб'єктивно-особистісну категорію, яка характеризує її як систему прав особи, що зазнає адміністративне покарання. На наше глибоке переконання, саме таке широке розуміння адміністративної відповідальності дозволить визначити її місце у структурі адміністративно-правового регулювання, і саме у такій якості вона може ефективно впливати на зовсім різні галузі суспільно-політичного життя, зокрема, на сферу державно-приватного партнерства в космічній галузі України. Під адміністративною відповідальністю варто розуміти усі можливі міри адміністративно-правового впливу, які застосовуються до особи, що скоїла адміністративне правопорушення. Дані заходи реалізуються в правовідносинах, що виникають та об'єктивно існують з моменту скоєння адміністративного проступку - адміністративно-процесуальні правовохоронні відносини, які відбуваються протягом певного періоду часу та охоплюють усі головні стадії провадження в справах про адміністративні правопорушення, а їх основними суб'єктами виступає компетентний орган держави, який наділений юрисдикційними владними повноваженнями, а також правопорушник [11, с. 68].

Загальноприйнятим у юридичній науковій літературі залишається підхід до характеристики адміністративної відповідальності як до цілісної юридичної категорії, єдиної інституції без її класифікації на різні види. Але класифікація адміністративної відповідальності все ж таки може бути зроблена для задоволення суто практичних потреб для правильного визначення кола її суб'єктів, правильного тлумачення особливостей підстав її виникнення для різних суб'єктів права, точного уявлення про обсяг відповідаль-

ності її суб'єктів, а також точнішого розуміння своєрідності юридичного регулювання адміністративної відповідальності окремих її суб'єктів та вдосконалення в зв'язку з цим відповідних адміністративно-правових норм [12, с. 7]. Отже, реалізація адміністративної відповідальності виступає одним з важливіших засобів примусу з боку держави, який використовується у справі боротьби з незаконними діями фізичних і юридичних осіб.

Тобто, актуальність проблем, пов'язаних з теоретичною розробленістю системних засад адміністративної відповідальності за порушення законодавчих норм в сфері державно-приватного партнерства в космічній галузі України не викликає жодного сумніву. Крім того, значення адміністративної відповідальності в нашій країні в останні роки відчутно зростає. Це, як вже правильно наголошувалося в юридичній літературі, стало результатом, у першу чергу, характеру кримінальної політики України, пов'язаного з декриміналізацією деяких злочинних діянь та переводом їх до категорії адміністративних правопорушень [13, с. 140 та ін.]. Крім того, формування ринкової економіки і процес розбудови демократичної правової держави принципово змінюють характер соціально-економічні відносини в Україні, роль та значення багатьох правових та соціальних інституцій. Наведене, безумовно, стосується також юридичної відповідальності, в тому числі, відповідальності адміністративної. Помітне ускладнення структури суспільних відносин, поява нових сфер господарювання і публічного управління, відчутне підвищення рівня господарської активності громадян викликали потребу у всебічному переосмисленні соціальної ролі адміністративної відповідальності, її ознак і сутності як дуже важливого юридичного інституту, її співвідношення з іншими різновидами юридичної відповідальності.

Така висока соціальна важливість інституту адміністративної відповідальності для життєдіяльності суспільства обумовлює потребу здійснення досліджень стосовно його вдосконалення в подальшому. Тим більше, що розвиток нормативно-правового регулювання адміністративної відповідальності все ще не позбавлений багатьох проблем. Першою з них виступає збереження тенденції множинності нормативно-правових актів про адміністративну відповідальність. Наступною проблемою законодавчого регулювання адміністративної відповідальності залишається наявність нормативно-правових актів, що охоплюють предмет регулювання КУпАП та фактично знецінюють його статус як єдиного кодифікованого нормативно-правового акту в цій сфері. Це стосується, насамперед, Закону України «Про запобігання корупції», статті 65–69 якого

наголошують, що за скоєння корупційних діянь і інших правопорушень, пов'язаних з корупцією, для її суб'єктів настає адміністративна відповідальність [14]. Аналогічні норми містяться також в Законі України «Про приватизацію державного і комунального майна», ст. 28 якого встановлює адміністративну відповідальність за порушення в сфері приватизації [15]. І нарешті, має місце наявність деяких підзаконних нормативно-правових актів про адміністративну відповідальність, які безпосередньо суперечить Основному Закону України.

Особливо ж, на наше переконання, дане твердження стосується адміністративної відповідальності за порушення законодавства в сфері державно-приватного партнерства в космічній галузі України, адже від успішного розв'язання проблеми адміністративно-правового захисту прав учасників державно-приватного партнерства в космічній галузі України залежить не тільки ефективність реалізації завдань адміністративно-правового регулювання в цій сфері, але й збереження і примноження космічного потенціалу України, зростання її міжнародного авторитету, рівень розвитку її цивілізованості, а в підсумку, і рівень демократичності вітчизняного суспільства. Без оперативного врегулювання системних проблем адміністративної відповідальності за порушення законодавства в сфері державно-приватного партнерства в космічній галузі України прогрес країни взагалі неможливий [16, с. 323]. І тому сфера державно-приватного партнерства в космічній галузі викликає значну зацікавленість з боку споживачів результатів космічної діяльності, бізнесменів, підприємців тощо. Проте, водночас, результати космічної діяльності все більше і більше цікавлять і тих осіб, які бажають неправомірно скористатися чужою працею, розробляючи при цьому все нові та все більш хитромудрі шляхи скоєння правопорушень.

Зрозуміло, що в умовах, що склалися, заходи саме адміністративного впливу дають змогу швидко реагувати на дані негативні прояви і попереджувати можливе їх вчинення. Тому й проблема адміністративної відповідальності за порушення законодавства в сфері державно-приватного партнерства в космічній галузі України в сучасних умовах вимагає значно більш всебічного, глибокого і комплексного аналізу даного виду юридичної відповідальності та виявлення її особливостей. І саме тому в Україні сьогодні існує нагальна потреба термінового вжиття як законодавчих, так і правозастосовних заходів з метою створення ефективної цілісної системи охорони і захисту прав учасників державно-приватного партнерства в космічній галузі України, помітне місце в якій повинен відігравати адміністративний примус та, як один з його видів, – адміні-

стративна відповідальність за порушення законодавства в сфері державно-приватного партнерства в космічній галузі України. Пізнання поняття та сутності адміністративної відповідальності за порушення законодавства в сфері державно-приватного партнерства в космічній галузі України неможливе при цьому без з'ясування теоретичних положень, які демонструють функціональний зміст адміністративної відповідальності.

Адміністративна відповідальність за порушення прав учасників державно-приватного партнерства в космічній галузі України, передбачена КУпАП, застосовується, зокрема, у випадку: невиконання правил про розміщення нічних і денних маркірувальних знаків або пристроїв на будівлях і спорудах; пошкодження аеродромного устаткування, аеродромних знаків, повітряних суден та їх устаткування; виконання польотів з порушенням нормативно-правових актів, які регулюють діяльність авіації; невиконання особами, які перебувають на повітряному судні, розпоряджень командира судна; порушення правил фотографування, кінозйомки і користування засобами радіозв'язку з борту повітряного судна; порушення правил міжнародних польотів; порушення встановлених на повітряному транспорті правил пожежної безпеки; порушення правил перевезення небезпечних речовин або предметів на повітряному транспорті; виготовлення з метою збуту, збут або використання завідомо підроблених квитків повітряного транспорту та інших проїзних документів і документів на перевезення вантажу; пошкодження пломб і запірних пристроїв контейнерів, зривання з них пломб, пошкодження окремих вантажних місць та їх упаковки, пакетів, а також огорож складів, які використовуються для виконання операцій, пов'язаних з перевезенням вантажів на повітряному транспорті; пошкодження контейнерів і транспортних засобів, призначених для перевезення вантажів на повітряному транспорті.

Проте спочатку необхідно з'ясувати, що ж таке адміністративна відповідальність. За декілька останніх років ситуація з розв'язанням питань стосовно загальних ознак адміністративної відповідальності значно ускладнилася внаслідок наявності так званої позитивної (проспективної) і негативної (або ретроспективної) відповідальності. Суть позитивної відповідальності полягає в обов'язку суб'єкта вчиняти дії відповідно до норм права та добровільно визначати для себе саме такий вибір [17, с. 7]. Характеризуючи негативну відповідальність, як правило, мають на увазі відповідальність за раніше вже скоєні вчинки, а також їх негативні наслідки і порушення певних норм [18, с. 5]. На відміну від відповідальності перспективної, ретроспективна відповідальність виступає одноразовою реакцією

на конкретний вчинок і його наслідки. І якщо питання про позитивну юридичну відповідальність все ще є об'єктом живої наукової дискусії, то існування негативної (або ретроспективної) юридичної відповідальності, тобто юридичної відповідальності за правопорушення, не заперечується дослідниками. Але до визначення даного поняття також відсутній узгоджений підхід. На наш погляд, слід підтримати позицію дослідників про те, що юридичну відповідальність варто сприймати лише в ретроспективному аспекті, оскільки вона завжди стає реакцією на конкретний вчинок.

Одним з різновидів юридичної відповідальності виступає відповідальність адміністративна, саме тому, на нашу думку, в процесі розкриття поняття і сутності адміністративної відповідальності в сфері державно-приватного партнерства в космічній галузі України слід враховувати загальні ознаки і особливості юридичної відповідальності. Разом з тим адміністративній відповідальності як видовому явищу характерні власні особливості, тісно пов'язані з підставою її виникнення, характером заходів її впливу і процедурою її застосування [19, с. 75].

Отже, виходячи із загального визначення юридичної відповідальності, адміністративна відповідальність за порушення законодавства в сфері державно-приватного партнерства в космічній галузі України, в цілому, є реалізацією санкцій, законодавчо передбачених за вчинення адміністративного правопорушення в сфері державно-приватного партнерства в космічній галузі України.

Очевидно, що адміністративно-правова охорона прав учасників державно-приватного партнерства в космічній галузі України формується на дезінтеграційних засадах. А у випадку виявлення правопорушення в сфері державно-приватного партнерства в космічній галузі України, яку норму слід застосовувати? Норму КУпАП чи норми інших законів? Питання видається не таким вже і простим. Адже різноманітні державні органи можуть по-різному кваліфікувати одне й те саме правопорушення, що зовсім не сприяє ані єдності практики застосування адміністративного законодавства, ані надійності захисту прав учасників державно-приватного партнерства в космічній галузі України. Проте існування адміністративної відповідальності за порушення прав на результати космічної діяльності та адміністративно-правового механізму реалізації захисту даних прав має також позитивні моменти, до яких, на наш погляд, варто віднести наступні: оперативність розгляду справ, що створює об'єктивні можливості для оперативного поновлення порушених прав; зазначений порядок застосовується для розв'язання категорій спорів, що вини-

кають переважно на стадії оформлення прав на результати космічної діяльності, зокрема матеріальні предмети штучного походження, що проєктуються, виготовляються та експлуатуються як у космічному просторі (космічний сегмент, космічна інфраструктура), так і на поверхні Землі (наземний сегмент, наземна інфраструктура) з метою дослідження та використання космічного простору; справи розглядаються на підставі окремої процедури, спрощеної порівняно із цивільним судочинством, що виключає переважну більшість усіх процесуальних дій. Притягнення до адміністративної відповідальності виступає обов'язком органів держави. Органи, вповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення наведено в ст. 213 КУпАП [20]. У зв'язку із специфічністю результатів космічної діяльності, законодавець обмежив коло осіб, які уповноважені розглядати дані справи. До винних за протиправне використання результатів космічної діяльності застосовують адміністративні стягнення, передбачені в ст. 24 КУпАП.

Висновки. Отже, адміністративна відповідальність за порушення прав учасників державно-приватного партнерства в космічній галузі України є відповідальністю за окремих вид правопорушень, і у зв'язку з цим їй притаманні усі принципи та ознаки системного інституту адміністративної відповідальності. Тому, підводячи підсумок аналітичного огляду теоретичних засад проблем адміністративної відповідальності, що були висловлені в науці адміністративного права, є можливість сформулювати поняття адміністративної відповідальності за порушення прав учасників державно-приватного партнерства в космічній галузі України. З урахуванням розуміння юридичної відповідальності у цілому та розглянутих ознак адміністративної відповідальності за порушення прав учасників державно-приватного партнерства в космічній галузі України її можна визначити як реалізацію адміністративно-правової санкції, що виявляється в застосуванні судовим органом до винної особи, які вчинила адміністративне правопорушення в сфері державно-приватного партнерства в космічній галузі України, покарання, передбаченого КУпАП та іншими актами законодавства, відповідно до визначеної законодавством процедури. Процес удосконалення законодавчої бази в даній сфері при цьому ще триває та обов'язково вимагає свого подальшого вдосконалення.

Література

1. Адміністративна відповідальність : курс лекцій / Колпаков В. К. та ін. Київ : Юрінком Інтер, 2016. 567 с.
2. Адміністративне право : підруч. / за заг. ред. Ю. П. Битяка. Харків : Право, 2021. 392 с.

3. Колпаков В. К., Гордеев В. В. Теорія адміністративного проступку : монографія. Харків : «Харків юридичний», 2016. 344 с.

4. Хрідочкін А.В. Адміністративна відповідальність за порушення законодавства у сфері інтелектуальної власності як різновид адміністративної відповідальності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2018. Вип. 48. Т. 2. С. 24–27.

5. Голосніченко І. П. До проблеми запровадження в Україні кримінального проступку та відмежування його від адміністративного правопорушення. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. Політологія. Соціологія. *Право*. 2014. № 1. С. 80–83.

6. Коломоець Т. О., Колпаков В. К. Вступ до навчального курсу «Адміністративне право України» : текст лекцій. Київ : Ін Юре, 2014. 240 с.

7. Гончарук С. Т., Сопілко І. М. Адміністративна відповідальність : навч. посіб. Київ : НАУ, 2015. 83 с.

8. Курінний Є. В. Об'єкт та предмет українського адміністративного права: змістовна та аксіологічна сутність категорій. *Публічне право*. 2016. № 1. С. 43–51.

9. Нечипорук Ю. М. Адміністративна відповідальність за правопорушення в інформаційній сфері України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини «Україна». Київ, 2014. 19 с.

10. Щокін Р.Г., Ковальчук А.Ю., Костенко І. В. Адміністративна відповідальність : навч. посіб. Київ : Персонал, 2015. 148 с.

11. Миколенко О. І., Стукаленко В. А., Стукаленко О. В. Адміністративна відповідальність посадових осіб за порушення виборчого законодавства : навч. посіб. Кіровоград : Полімед-Сервіс, 2014. 170 с.

12. Мельник С. М. Типологія юридичної відповідальності за адміністративним правом України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків, 2015. 18 с.

13. Лащук Є. В. Мета і завдання кримінально-правової політики України. *Наука і правоохорона*. 2015. № 2. С. 139–145.

14. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. URL.: <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/1700-18>.

15. Про приватизацію державного і комунального майна : Закон України від 18 січня 2018 р. № 2269-VIII. URL.: <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/2269-19>.

16. Москаленко С.І., Зеленський С.М. Відповідальність за порушення у сфері космічної діяльності в Україні. *Юридичний електронний науковий журнал*. 2021. № 1. С. 323–325.

17. Шестопалова Л. Позитивна юридична відповідальність. *Зовнішня торгівля : економіка, фінанси, право*. 2017. № 5. С. 5–12.

18. Грищук В. К. Негативна (ретроспективна) юридична відповідальність та її підстава. *Університетські наукові записки*. 2012. № 4. С. 5–13.

19. Олійник В. І. Адміністративна відповідальність за правопорушення в галузі рослинного світу України : монографія. Харків : НікаНова, 2015. 221 с.

20. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 7 грудня 1984 р. № 8073-Х. URL.: <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/80731-10>.